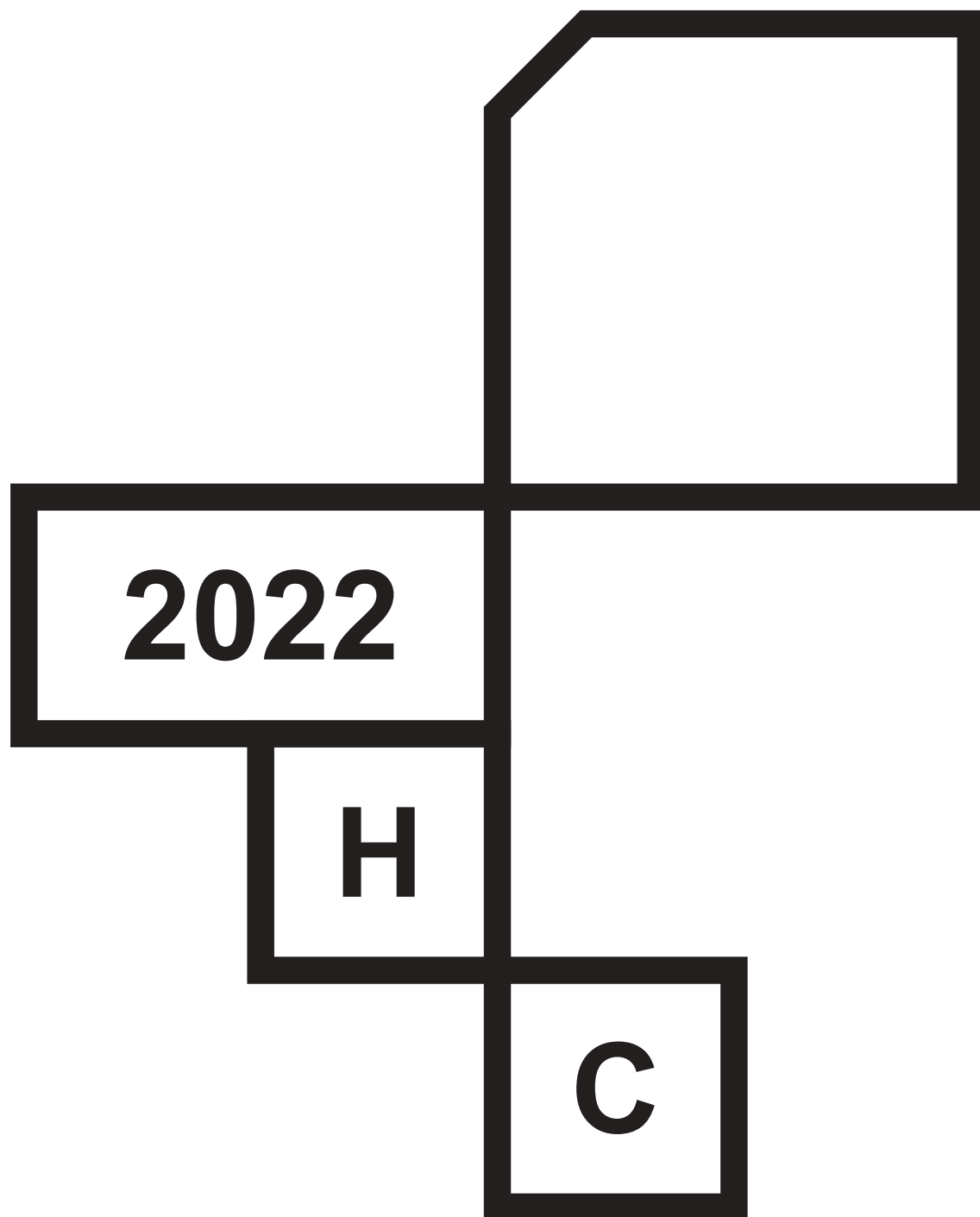

ЗА НОВЕ МОСТОВЕ

луди + процеси_22
простори_30
програми_70

ЗА НОВЕ МИОСТОВЕ!

Када је Нови Сад 2016. године проглашен Европском престоницом културе за 2021. годину, тада смо још увек сањали велики сан – сан Српске Атине, града који је одавно познат по култури и уметности, науци и универзитету, мултикултуралности, спорту, алтернативној уметничкој сцени, дунавским плажама и дружељубивим људима. Истовремено, кандидатура је била и изазов због којег је требало активирати све постојеће, активне, али и оне успаване, запостављене и заборављене ресурсе из области културе, као и све оне изворе који имају културни потенцијал, попут барокног градића у подножју чувене Петроварадинске тврђаве, медитеранских улица најстаријег новосадског краја, модернистичких грађевина које су уписане у историју европске архитектуре и индустријских објеката којима је дата нова намена. Ентузијазам је био подстакнут чињеницом да смо први град из земаља кандидата за Европску унију који је освојио престижну титулу. Тако је у јануару 2017. године основана Фондација „Нови Сад – Европска престоница културе”, као носилац и реализатор пројекта који је проглашен пројектом од националног значаја.

Уз крилатицу *За нове мостове*, почели смо са реализацијом овог подухвата, непоновљивог за један град. Како је време одмицало, сан је постајао наша свакодневица. Тако се показало да је наш четвороделни модел, који чине нови људи, процеси, простори и програми, формула за успех и сигуран пут до напретка који желимо да остваримо, те трајних промена које ће исцртати нову културну мапу Новог Сада, Србије, региона, па и Европе. Водећи се подацима из извештаја Европске комисије из 2019. године, али и чињеницом да је наш пројекат понео престижну међународну награду „Мелина Меркури” коју експерти панела Европске комисије додељују најуспешнијим Европским престоницама културе, можемо поносно и са покрићем да кажемо да је Нови Сад заиста једна од најуспешнијих Европских престоница културе у фази припреме, што је био додатни ветар у леђа да наставимо започето и уђемо у финале припрема.

2017-2022.

Људи и процеси дали су темељ ономе што представљамо суграђанима и Европи: просторима и програмима. Повезивањем професионалаца у култури, уметника, партнера и посетилаца града, остварили смо многобројне процесе који су довели до оснажених и модернизованих институција културе, новог активизма публице, позиционирања Новог Сада као једне од топ три светске дестинације (*Lonely Planet*, 2019), што су увидели и бројни партнери и сарадници из међународних фондова, који су у културу у Новом Саду уложили преко 6,5 милиона евра. Тиме смо показали да култура заправо представља улагање, а не трошак, те остварили циљ њене одрживости, а то даље значи да се град мења не само на културном, него и на друштвеном, политичком, туристичком, економском и сваком другом плану.

Град који је идентитетски обележен мостовима, посветио је титулу овим сведоцима и симболима своје бурне историје.

Програмски концепт пројекта „Нови Сад – Европска престоница културе” заснован је на четири програмска моста, који носе назив Слобода, Дуга, Нада и Љубав, а који су подељени на укупно осам програмских лукова. Кроз називе мостова симболично смо се осврнули на неке од постојећих у Новом Саду, али и на вредности које желимо да поделимо са Европом, док смо кроз програмске лукове желели да истакнемо неке од универзалних, али и актуелних европских тема као што су интеркултуралност, култура заједништва, миграције, женско стваралаштво и њихов положај у науци и култури, екологија, култура мира, деца као будућност Европе, приступачност, инклузија и многе друге. Кроз мостове и лукове нашли смо заједничку нит у локалној и европској димензији, а темама које су нам важне на локалном и регионалном нивоу, дали европски контекст. Сваки од осам програмских лукова даље је подељен на програмске целине у оквиру којих се

реализују бројни пројекти, односно догађаји намењени свим узрастима, суграђанима и туристима, а одржавају се у свим деловима града и његовој околини, чиме културу чинимо доступном свуда и свима. Програм хронолошки обухвата читаву годину, па смо тако учинили да култура и дословно постане свакодневица наших суграђана. Ипак, циљ нам је био да се и у припремној фази дефинишемо као центар културе на европској културној мапи. Процена је да ће, почевши од 2017. године, до краја године Европске престонице културе, у нашим програмима учествовати чак 5433 европских уметника. Реализовали смо резиденцијалне посете уметника из Новог Сада иностранству и довели иностране младе таленте у Нови Сад. На тај начин смо, не само тематски, него и у пракси, потцртали локални и европски оквир читавог пројекта, што је од нарочитог значаја за један град ван Европске уније.

Испод свега, стоји и уметничка димензија која обједињује све пројекте. Јединствена уметничка визија, на нивоу интерне организације рада, остварује се уз кустосе из различитих уметности, чиме смо направили корак даље - након иницијалне улоге уметничког директора с почетка оснивања програма, развили смо кустоски систем вођења пројеката различитих жанрова. Кроз разноврсност кустоских идеја и различит сензибилитет који са собом носе, добили смо хармоничну уметничку концепцију пројекта. Тако су настали програми Дочека, Сеоба, Будућности Европе, Хероина, Тврђаве мира, Дунавског мора, Калеидоскопа културе и Друге? Европе, програмски лукови од којих је чак пет покренуто током припрема за годину титуле и који су успели да повећају публику на догађајима за око 500 000 посетилаца, док су јавним позивима и конкурсима пружили прилику великом броју неафирмисаних уметника да се представе ширем аудиторијуму.

Како бисмо проширили просторне капацитете, изградили смо нове и обновили

старе просторе и наменили их културним садржајима. Томе у прилог говори преко 40 000 квадратних метара простора за културу, трајно уписаних на културну и туристичку мапу Новог Сада, коју смо конципирали на основу пет градских средишта. Обновили смо 17-вековни барокни драгуљ Новог Сада након 300 година – Подграђе Петроварадинске тврђаве претвара се у српски Монмартр где су већ сада реализовани неки од значајних догађаја у оквиру Европске престонице културе. У Алмашком крају, најстаријем делу града за који везујемо његов модерни развој од 18. века, али и дух његових житеља који су ишли корак испред времена, обновили смо некадашњу фабрику свиле у културну станицу након скоро 200 година. Центар града води нас у 19. век и на место где су смештене све најзначајније установе културе и образовања, због којих и носимо епитет Српске Атине, а баш овде се реализује један од легатских пројеката Европске престонице културе – Дочек, а сада и обнавља трг око најстаријег професионалног позоришта у Србији. У веку за нама, када је Нови Сад доживео свој индустријски процват, настала је и индустријска зона на Великом Лиману, данас претоврена у Креативни дистрикт, који представља јединствени центар омладинског и савременог стваралаштва, посвећен индустријском наслеђу нашег града. И на крају, долазимо до мреже културних станица, новог и јединственог модела у култури, не само у Србији, већ и на европском нивоу. Осам нових и обновљених објеката претворени су у културне станице, које се налазе широм града и у његовој околини. Осим тога, у креирање нових простора за културу и дружење укључили смо и све суграђане кроз пројекат „Нова места” и тако им омогућили да предлажу и уређују градске локације. На крају, посебно истичемо да је током припрема за Европску престоницу културе изграђена и прва у историји Новог Сада, Градска концертна дворана, која је након скоро 100 година постала дом Музичкој и Балетској школи, чиме је створен јединствен модел смештања тих

ДОБРО ДОШЛИ!

институција под исти кров, што доприноси синергији њиховог рада. Кроз припреме за годину титуле, допринели смо и промовисању Алмашког краја – једног од најстаријих делова града – у културно-историјску заштићену целину која је пре две године постала део „Фаро мреже” Савета Европе за очување наслеђа.

Иако смо, у моменту када је цео свет стао затечен пандемијом, били спремни да реализујемо планирано, година титуле померена је на 2022. годину. У томе нисмо видели прилику за предах, него за напредак. О томе сведочи милионски аудиторијум који је пратио наше догађаје емитоване онлајн, по чему смо се још једанпут истакли у региону. Пружили смо подршку локалној уметничкој сцени уз оптимизам и уверење да култура увек нађе начин да се избори за свој пут. Да смо на правом трагу говори нам и чињеница да је Нови Сад пред једну од најважнијих година у културној историји града, захваљујући новоствореној мрежи културних станица и легатским пројектима Европске престонице културе – Дочеку и Калейдоскопу културе – 11. новембра 2021. године добио награду за најбољи европски тренд бренд, која је додељена у Дрездену. Тако се наш град придружио европским метрополама као што су Париз, Амстердам, Лондон, Осло и Минхен, чије су различите културне платформе и организације понеле ову престижну награду. Неизвесност и бригу у доба светске пандемијске кризе, а онда и одговорност пред финале титуле Европске престонице културе, претворили смо у креативну енергију и зато данас чврсто верујемо да знамо начин, да умемо и да можемо да остваримо нашу визију: *Почетак новог. Сада!*

PHOTO_J. IVANOVIC

Драги пријатељи,

Од када смо понели титулу Европске престонице културе, у Новом Саду више ништа није исто. Па, ни наш Нови Сад више није исти. Титула је донела нову енергију, нове идеје, снажну синергију између грађана, институција и културних стваралаца. Титула је донела историјска улагања у инфраструктуру потребну за реализацију културних програма. Обнављали смо старе, напуштне фабрике и индустријске центре и претворили их у центре за културу и уметност. Градимо нове културне станице широм града. Обнављамо фасаде, Подграђе Петроварадинске тврђаве и бројне објекте историјске баштине. То је оно што је видљиво, што мења физиономију нашег града. Уосталом, време које долази сведочиће о томе како једна титула трансформише и културну политику и културну стратегију града.

За нас који живимо у Српској Атини није упитно колико је култура важна за један град, јер овде култура живи вековима. За нас је питање колико свако од нас може да уради да је прилагоди новом времену, да је осавремени, али и оно најважније – да је приближи сваком грађанину, како би била једнако доступна свима. И то ће бити највећи успех ове титуле. Она нам много значи, јер је капија која отвара нове могућности. Али, снага титуле је у нама самима. У нашој способности да те могућности и шансе што боље искористимо, да започнемо нову еру у развоју нашег града. Уметност не познаје границе и у томе лежи њена моћ. Нема ту ни пасоша, ни виза, нити било каквих других ограничења. Постоје само идеје и јасна визија. А наша визија је да Нови Сад не остане културна престоница ограниченог мандата, већ да живи и развија се као културно средиште Србије и буде инспирација за покретање националне престонице културе. Слобода, Дуга, Нада и Љубав. То су програмски мостови због којих смо добили титулу, али и мостови на којима ћемо даље градити и развијати наш Нови Сад. Живећемо и радићемо *За нове мостове*, јер то је најмање што дугујемо онима који су пре нас изградили Српску Атину, али и нашим потомцима због којих и постоје сви ови пројекти, идеје, буџети и због којих креирамо бољу будућност, негујући сопствени идентитет.

Очекујте још много од Новог Сада. Очекујте и неочекивано. Показали смо да смо смели и храбри да сањамо велике снове. И да их остварујемо и живимо. Нови Сад ће бити Европска престоница културе о којој се прича и којој се диве. Достојно ћемо представљати нашу Србију и њено културно и историјско богатство и сву лепоту преплитања различитости. Добро дошли у Нови Сад, Европску престоницу културе!

С поштовањем,

Милош Вучевић, градоначелник Новог Сада

ДОБРОМ ГРАДУ МОЖЕТЕ НАЋИ СТОТИНУ МАНА, ЛОШЕМ САМО ЈЕДНУ

...да је лош. Зато је Нови Сад одличан град коме је титула Европске престонице културе донела нову снагу и мотив да исправља своје мане и да подстиче своје врлине. Отуда, за разлику од свих других градова који су носили ову престижну титулу, за Нови Сад ова титула није само част, већ, пре свега, одговорност. Као први град који је понео титулу Европске престонице културе испред земаља кандидата за Европску унију, наш град је мост који треба да повеже Европу. Он је кроз историју углавном био међа: у старом веку између „варварске” и „цивилизоване” Европе, у средњем веку између две конфесије, у Новом веку између просветитељске и оријенталне Европе и данас, између оних који јесу и оних који нису у Европској унији.

То је Нови Сад учинило најмањим градом на току Дунава са толиким бројем мостова – укупно једанаест. Три изнад и осам испод Дунава. Толико је турбулентна прошлост Новог Сада. Толико пута су две обале биле раздвојене. Ако су се и виделе, нису биле повезане. Управо зато је крилатица пројекта „Нови Сад – Европска престоница културе”: *За нове мостове.*

Захваљујући њој, градили смо и стратегију пројекта и цео програмски концепт и уметничку визију. Људи и процеси су постали темељи и стубови тих мостова. Иако невидљиви и можда недовољно интересантни широј јавности, они су ти који носе и стабилно држе оно што је данас видљиво и атрактивно: просторе и програме. Сликвитом једноставношћу успели смо да, кроз потпуно разумевање и подршку, у један огроман и сложен пројекат укључимо све: локалне, европске и уметнике из целог света, установе културе, ванинституционалну сцену, раднике у култури, доносиоце одлука, спонзоре, донаторе, медијске партнере, публику, грађане. Захваљујући свима њима, јасноћом и доследношћу у том премошћавању толико различитих обала, учинили смо да овај пројекат више не буде само подвиг, већ да у току пандемије коју свет не памти, пројекат „Нови Сад – Европска престоница културе” постане чудо.

Чудо у ком надом и љубављу, слободом и једнакошћу (дугом) – по којима смо и назвали наше програмске мостове – градим трајне легате који Новом Саду остају и после године титуле. А, свим другим градовима у Европи који у будућности сањају да постану престонице културе, остављамо мотив и пример да ако је човек оно што жели да буде, онда то важи и за сваки град.

Немања Миленковић,
директор фондације „Нови Сад – Европска престоница културе”

ЕВРОПСКА ПРЕСТОНИЦА КУЛТУРЕ

НАЈВЕЋИ ПРОЈЕКАТ
ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ У ОБЛАСТИ
КУЛТУРЕ И УМЕТНОСТИ, СА
НАЈДУЖОМ ТРАДИЦИЈОМ

„КАДА ЈЕДНОМ ПОСТАНЕТЕ
ЕВРОПСКА ПРЕСТОНИЦА
КУЛТУРЕ, ЗАУВЕК ОСТАЈЕТЕ
УПИСАНИ НА ЕВРОПСКОЈ
КУЛТУРНОЈ МАПИ”

СТИВ ГРИН

председајући Панела независних
експерата Европске комисије

Брисел, 13. октобра 2016. године,
проглашење Новог Сада за
Европску престоницу културе

УСПЕХ НОВОГ САДА ЈЕ ЈЕДИНСТВЕН

УТОЛИКО ВИШЕ ШТО ЈЕ ПОСТАО ЈЕДАН ОД
ПРВИХ ГРАДОВА ИЗ ЗЕМАЉА КАНДИДАТА ЗА ЕУ
КОЈИ ЈЕ ОСВОЈИО ОВУ ПРЕСТИЖНУ ТИТУЛУ.

ОД ВИШЕ ОД 100.000 ГРАДОВА У ЕУ САМО
60 ЊИХ ЈЕ ЗА 35 ГОДИНА ПОНЕЛО ТИТУЛУ
ЕВРОПСКЕ ПРЕСТОНИЦЕ КУЛТУРЕ.

УСПЕШАН НИЗ

1

ДЕЦЕМБАР 2016.

„Нови Сад – Европска
престоница културе”
проглашен пројектом од
националног значаја

2

ЈАНУАР 2017.

Основана Фондација
„Нови Сад – Европска
престоница културе”

3

НОВЕМБАР 2021.

Нови Сад је добио награду за
најбољи европски тренд бренд
у култури и тако се придружио
највећим европским метрополама.

4

ДЕЦЕМБАР 2021.

Нови Сад према извештајима
панела ЕК слови за једну
од најбољих Европских
престоница културе у фази
припреме (током 2019).
године), а још једно признање
долази уочи године титуле
- награда Мелина Меркури,
за најуспешнију Европску
престоницу културе.

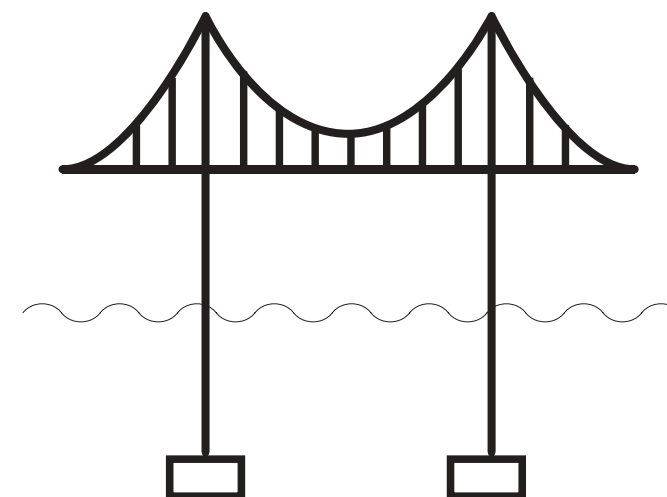
ВИЗИЈА

- _ НОВИ ЛЉУДИ
- _ НОВИ ПРОЦЕСИ
- _ НОВИ ПРОСТОРИ
- _ НОВИ ПРОГРАМИ

ПРИНЦИП ГРАЂЕЊА

ВИДЉИВО
(програми + простори)

НЕВИДЉИВО
(процеси + људи)

ЛЪУДИ

+ ПРОЦЕСИ

=

НЕВИДЛЪИВО

ЉУДИ

ПРОФЕСИОНАЛЦИ

_УСТАНОВЕ КУЛТУРЕ
_ВАНИНСТИТУЦИОНАЛНА СЦЕНА
_УПРАВА ЗА КУЛТУРУ
_ФОНДАЦИЈА

ПАРТНЕРИ

_ДОНОСИОЦИ ОДЛУКА
_МЕДИЈИ
_СПОНЗОРИ
_ДОНАТОРИ

ПОЈЕДИНЦИ

_УМЕТНИЦИ
_ЋАЦИ
_СТУДЕНТИ
_ГРАЂАНИ

ПОСЕТИОЦИ

_ГРАЂАНИ
_ТУРИСТИ

ПРОЦЕСИ

ПОВЕЗИВАЊЕ

СА КОЛЕГАМА ИЗ ЗЕМЉЕ И ЕВРОПЕ
ОТВАРАНИ СУ НОВИ УВИДИ

+

УСАВРШАВАЊЕ

УСВАЈАНИ СУ НОВИ МОДЕЛИ РАДА

+

РАД

ПРАКСОМ СУ СТВАРАНЕ
ВЕШТИНА И РУТИНА

МНОГОБРОЈНИ ПРОЦЕСИ

ПРОЈЕКАТ 33 ФЕП обуке

Лаб за европске пројекте

Финансијска подршка Европска партнерства

Стратешке мере КУЛТУРНЕ СТАНИЦЕ

Сарадња са установама културе Диван

Развој локалних заједница НОВА МЕСТА

Приступачност установа Уметници. Сад!

Нови простори за рад Сарадња са приватним сектором

ПУБЛИКА У ФОКУСУ Одрживо улагање

Партиципативно буџетирање Анкете и дебате

Шетње кроз наслеђе Сарадња са школама

Мобилност радника у култури

УМЕТНИК У ГОСТИМА

СНАЖНИЈИ

_ПРОФЕСИОНАЛЦИ

_ПАРТНЕРИ

_ПОЈЕДИНЦИ

_ПОСЕТИОЦИ

РЕЗУЛТАТИ

ТЕОРИЈСКИ:

Поједини процеси научно представљени на најпрестижнијим светским универзитетима попут Оксфорда, Харварда и Колумбија универзитета.

ПРАКТИЧНО:

Више од 100 нових процеса заживело је у пракси и наставиће са радом и после године титуле.

УСПЕХ

ПРОФЕСИОНАЛЦИ

Нови Сад је у региону јединствен по културној стратегији развоја: Пројекат 33 је омогућио израду петогодишњег плана за установе културе у Новом Саду. Новим процесима стечена су нова уверења, вештине, знања и умећа, а тиме и нови професионалци у култури и носиоци културног развоја града.

ПОСЕТИОЦИ

Нови Сад је 2019. препоручен као једна од топ три светске дестинације (Lonely planet) захваљујући рекордном броју туриста, чиме је увећан и број људи на догађајима културе на готово 500.000 посетилаца.

ПАРТНЕРИ

Уз пораст учешћа партнерстава, донација и спонзорстава, као и кроз међународне фондове из којих је приходовано више од 6.500.000 евра за културу у Новом Саду, изграђен је нови модел одрживости у култури у којем је култура улагање, а не трошак.

ПОЈЕДИНЦИ

Изграђен нови активизам код Новосађана кроз могућност укључивања и одлучивања у процесе стварања простора и програма предлогом, критиком или делом.

ПРОСТОРИ

ВИДЉИВО

НОВИ ПРОСТОРИ

ОБНОВА И РАЗВОЈ ВИШЕ ОД 40.000m²
У НОВОМ САДУ И ОКОЛИНИ

НАЈЗНАЧАЈНИЈЕ УЛАГАЊЕ У
ПРОСТОРЕ ЗА КУЛТУРУ ПОСЛЕ
ГОТОВО ПОЛА ВЕКА.

НАЧЕЛА НОВИХ ПРОСТОРА ЗА КУЛТУРУ

ВАН ЦЕНТРА ГРАДА

+

ОТВОРЕНИ СВИМ
СТВАРАОЦИМА У ОБЛАСТИ
КУЛТУРЕ

+

УКЉУЧИВАЊЕ ГРАЂАНА

+

ПРИСТУПАЧНИ ЗА ОСОБЕ СА
ИНВАЛИДИТЕТОМ

ЈЕДИНСТВЕН ПОДУХВАТ

у дефинисању, а онда и обнављању пет културних средишта Новог Сада, спровели смо током припрема за годину титуле Европске престонице културе и показали да се културна и историјска блага не чувају само у центру града, који је посетиоцима града најатрактивнији, него да се крију у свим његовим деловима. На тај начин смо открили нове дестинације културе које ће променити туристичку мапу Новог Сада и представили их као мање градске целине које, свака појединачно, чувају велики потенцијал у смислу туризма, али и развоја уметничких програма у новим просторима за културу који се овде налазе.

Повезујући кроз векове градске четврти, од самих почетака оснивања града до данас, добили смо јединствен наратив о развоју Новог Сада, али и смернице за његову будућност.

Тако је барокни драгуљ Новог Сада, Подграђе Петроварадинске тврђаве, обновљен након три века са циљем да запуштено седамнаестовековно наслеђе представимо у пуном сјају некадашњег града који се градио поред одбрамбеног утврђења, својевремено највећег у Европи. Скоро читав век трајала је изградња тврђаве на Петроварадинској стени, да би у наредна два настале његова чудесна историја и легенде које памтимо до данас. Чувени Петроварадински сат обрнутим казаљкама показује шта су векови донели – да мала варош настала уз тврђаву постане град. Утврде и касарне сада су дом Музеја Града Новог Сада и Академије уметности, атељеима и галеријама, а бедеми и војни шанчеви сценографија за један од најбољих музичких фестивала у Европи. У 21. веку Тврђава је домаћин најзначајнијим светским именима поп културе, а у веку за нама угостила је

легенде Холивуда – Клинта Иствуда, Доналда Сатерленда, Берта Ланкастера и Ентонија Квина. Титулом Европске престонице културе, Петроварадинска тврђава са Подграђем започиње обнову коју је чекала вековима уназад, а Гибралтар на Дунаву полако остварује и визију Монмартра на Дунаву.

Затим крећемо кроз уске, кривудаवे улице Алмашког краја које потичу из 18. века и одају утисак најсевернијег медитеранског града. Стари Алмашани су најстарији Новосађани, који су одувек ишли корак испред времена, праћени духовним и индустријским наслеђем, којима се данас као Европска престоница културе поносимо. У овом крају живела су нека од највећих домаћих и европских имена романтизма попут Јована Јовановића Змаја и Лазе Костића, а песнички дух очувао се у данашњим називима улица. Овде се налази највећа православна црква у Новом Саду, Академија уметности, радионице Српског народног позоришта и Архив Града Новог Сада, али и једна од најстаријих европских невладиних организација – Матица српска. Алмашки крај је данас једно од главних урбаних градских целина у којој се налази и Културна станица Свицара, некадашња фабрика свиле која је након 200 година обновљена за потребе културе. Алмашки крај је у току припрема за Европску престоницу културе и званично постао заштићена културно-историјска целина.

Из Алмашког краја долазимо за кратко време до центра града, деветнаестовековног епицентра културе и образовања у Новом Саду. Овде су се окупљали највећи српски интелектуалци и уметници стварајући Српску Атину, исту ону која ће у 20. и 21. веку Новосађанима

представити највеће светске и европске мајсторе писане речи: Тагору, Љосу, Памука и Хандкеа, као и музичке виртуозе Рубинштајна, Ојстраха, Луја Арсмитронга и Чета Бејкера. У центру града налази се и најстарије српско национално позориште – Српско народно позориште, чији трг је обновљен у оквиру Европске престонице културе како би годину титуле дочекао у свом пуном сјају.

Захваљујући Европској престоници културе Новосађани поново откривају историју и име српског Ливерпула – Велики Лиман. Спајањем индустријског наслеђа, културе и спорта, Велики Лиман ће почети да прича својих *Сто година самоће*, јер баш овде је у 20. веку настао модерни Нови Сад. На плажама Великог Лимана сретао се млади љубавни пар научника, Милева Марић и Алберт Ајнштајн, али су се током Новосадске рације растајале читаве породице, нестајући испод залеђеног Дунава. Где је монархија градила индустрију као резултат предузимљивог духа грађанског друштва, република ју је у име народа одузимала, дајући је на управљање радничкој класи. Где су у два бомбардовања током 20. века нестајале фабрике и мостови, ницали су шампиони у спорту и знању. Овде је настао урбани Нови Сад, град бунтовног духа и алтернативних културних струјања. Данас смо, као Европска престоница културе, баш на овом месту изградили јединствени Креативни дистрикт, центар савременог стваралаштва који чува индустријско наслеђе овог краја.

И коначно, један од показатеља да је Нови Сад град који културу живи, јесте и мрежа културних станица. Овај јединствени модел у Европи чине како нови, тако и обновљени простори за културу у свим деловима града, а сви суграђани постају укључени у остваривање визије: *Почетак новог. Сада!* Будућа Европска престоница културе је већ у фази припреме довела културу свуда и до свих: (тренутно) осам културних станица допринело је ширењу садржаја и преиспитивању културног идентитета Новог Сада. Свилара, Еђшег, Барка, Млин, Буковац, Руменка, Лиман и покретна

Културна станица Караван, постали су не само центри дешавања, него и омиљена места за неформална окупљања суграђана, која чувају аутентичност свог краја. Уз разгранату мрежу културних станица, наш град је кроз пројекат Европске престонице културе добио и потпуно нови комплекс у ком су заједно смештене новоотворена Градска концертна дворана и Музичка и Балетска школа, које су коначно, након скоро читавог века, добиле своју сталну адресу. Уједно, ово је и прва концертна дворана у нашем граду, која је у једном објекту спојила три институције, чиме су још једном испраћени европски токови у култури и образовању.

И на крају, створили смо и Нова места, јединствену сценографију за различите догађаје и то уз помоћ суграђана. Новосађане смо кроз архитектонско-урбанистички конкурс питали које јавне, зелене површине желе да уреде и тако директно утичу на најужу околину уз помоћ архитектонских стручњака, чинећи да у свом окружењу добију нова места за одмор и културне садржаје, а најмлађи и за игру.

На овај начин смо трајно изменили мапу Новог Сада, јер нови простори чине још једну микродестинацију која се мора посетити, док култура у Новом Саду постаје начин живота.

КУЛТУРНЕ СТАНИЦЕ

ОБНОВЉЕНО КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ

+

НОВОСАГРАЂЕНИ ОБЈЕКТИ

+

КУЛТУРА „КОД СВИХ И ЗА СВЕ”

+

УКЉУЧИВАЊЕ ГРАЂАНА

НОВЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

ЈЕДИНСТВЕНИ ПРИМЕР
УМРЕЖАВАЊА И НОВОГ
МЕНАЏМЕНТА У КУЛТУРИ
У ОВОМ ДЕЛУ ЕВРОПЕ

КУЛТУРНА СТАНИЦА СВИЛАРА

ФАБРИКА КУЛТУРНИХ САДРЖАЈА

КУЛТУРНА СТАНИЦА ЕЋШЕГ

МЕСТО ЗА КУЛТУРНЕ ПРИЧЕ

КУЛТУРНА СТАНИЦА КАРАВАН

КУЛТУРА НА ТОЧКОВИМА

КУЛТУРНА СТАНИЦА БАРКА

НОВО КУЛТУРНО ЈЕЗГРО ГРАДА

КУЛТУРНА СТАНИЦА МЛИН

НОВА КУЛТУРА РАДНИЧКОГ КРАЈА

PHOTO_V. VELIČKOVIĆ

КУЛТУРНА СТАНИЦА БУКОВАЦ

КУЛТУРНА ОАЗА НАДОМАК ГРАДА

КУЛТУРНА СТАНИЦА РУМЕНКА

ТРАДИЦИЈА И МОДЕРНО СТВАРАЛАШТВО

КУЛТУРНА СТАНИЦА ЛИМАН

ЦЕНТАР ОМЛАДИНСКОГ СТВАРАЛАШТВА

НОВА МЕСТА

ГРАЂАНИ СЕ ПИТАЈУ – ГДЕ ЖЕЛЕ
+
ПРЕДЛАЖУ – ШТА ЖЕЛЕ
+
ГРАДЕ – КАКО ЖЕЛЕ

УСЛОВИ ЗА НОВА МЕСТА

_ОДРЖИВОСТ КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА
_ОРИГИНАЛНОСТ И КРЕАТИВНОСТ ПРЕДЛОГА
_СТЕПЕН УНАПРЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА ПРОСТОРА
У ОДНОСУ НА ПОТРЕБЕ ЛОКАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ
_БРОЈ УКЉУЧЕНИХ ГРАЂАНА/ОРГАНИЗАЦИЈА
У РЕАЛИЗАЦИЈИ АКТИВНОСТИ
_КОНКРЕТНА И ПРЕЦИЗНА СТРУКТУРА ТРОШКОВА
У ПРЕДЛОГУ ПРОЈЕКТА

НОВА МЕСТА

ЗАЈЕДНИЧКИ КОМШИЈСКИ
ПРОСТОР ЗА КУЛТУРУ КАО
НАЧИН ЖИВОТА

ПРОГРАМИ

ВИДЉИВО

ПРОГРАМСКИ КОНЦЕПТ

Инспирисани називима двају новосадских мостова – Варадинским мостом Дуга и мостом Слободе – одлучили смо да кроз пројекат „Нови Сад – Европска престоница културе” створимо још два моста – Љубави и Наде – како бисмо кроз укупно четири програмска моста дефинисали централне идеје и вредности на којима су утемељени сви наши програми. Отуда и слоган нашег целокупног програма: „За нове мостове”. Сваки корак који је Нови Сад направио у претходних неколико година постајући Европска престоница културе, био је усмерен ка стварању мостова љубави, слободе, наде и дуге (симболичке представе једнакости). То су дакле наши мостови у које искрено верујемо и на којима се у знаку једнакости и љубави сусрећу културе, а уметност у слободи даје форму нашим вредностима, претварајући прошлост у будућност каквој смо се надали. Кроз сваки од наших програма огледају се те вредности и ти принципи на којима су подигнута ова четири програмска моста и које делимо са Европском унијом сазданом управо на идејама људских права, мултикултуралности, интеркултуралног дијалога, еколошке свести и мировних политика. То су идеје без којих нема отвореног демократског друштва ствараног на принципима савременог хуманизма. Оно што је уписано у само средиште свих тих вредности, а чиме је идентитет Новог Сада већ вековима снажно обележен, јесте култура заједништва која је најдубљи темељ свих наших мостова и сходно којој ми живимо једни са другима, а не једни поред других.

Сваки од програмских мостова саздан је од два програмска лука који су као целине осмишљени са једном универзалном и актуелном тематиком у свом средишту. Тако програмски мост Дуга обухвата програмске лукове Дочек и Сеобе. Док Дочек као програмски лук у своје тематско средиште поставља феномене времена и интеркултуралности, програмски лук Сеобе окупља програме који се тичу феномена миграције, кључног како за наш локални, тако и за европски контекст. Програмски мост Слобода доноси програмске лукове под називима Будућност Европе и Хероине, од којих се први бави децом као највећим потенцијалом и будућношћу Европе, а други позицијом жене и женског стваралаштва у српском и европском контексту. Култура мира и подизање еколошке свести централне су теме програмских лукова Тврђава мира и Дунавско море, који су осмишљени у склопу програмског моста Љубав. Последњи програмски мост, Нада, доноси програмски лук Калеидоскоп културе, који је замишљен као кулминација и уметнички израз културе заједништва, те лук под називом Друга? Европа посвећен питањима инклузивности и алтернативне уметности. Доказ да сви ови програмски лукови неће остати у културној историји града само као упечатљив и револуционарни траг, већ да ће наставити да живе, јесте чињеница да ће програмски лукови Дочек и Калеидоскоп културе остати и након године титуле као програмски легати пројекта „Нови Сад – Европска престоница културе”. Кроз

њих ће Нови Сад наставити да слави спајање својих различитости кроз уметност и културу заједништва.

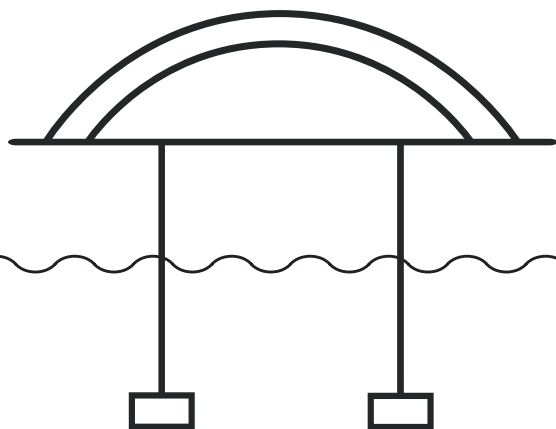
Спајајући различите културе и уметности, преко наших ће мостова у Нови Сад стићи више од 1700 европских и светских уметника из преко 45 земаља, који ће са преко 2000 хиљаде домаћих уметника кроз 1500 културних догађаја у 8 програмских лукова испричати новосадско лице Европе и европско лице Новог Сада. Како би тај сан постао стварност, током претходних неколико година настојали смо да кроз наш четвороделни модел функционисања, уз помоћ нових људи покренемо нове процесе и тако створимо нове просторе и програме. На том дугачком и изазовном путу на ком идентитет једног града постаје основ и инспирација за читаву годину уметничког и културног програма, рад фондације „Нови Сад – Европска престоница културе” препознат је и пре саме године титуле – наш град понео је титулу најбољег европског тренд брэнда у области културе за 2021. годину. Та награда је одлична увертира за све ново што богат, изазован и разноврстан програм Новог Сада – Европске престонице културе, који је представљен у овој књизи, доноси у 2022. години. У то име, означимо „Почетак новог. Сада!”

ДУГА

РАЗЛИЧИТОСТ ЈЕ
НАША СНАГА

ДОЧЕК

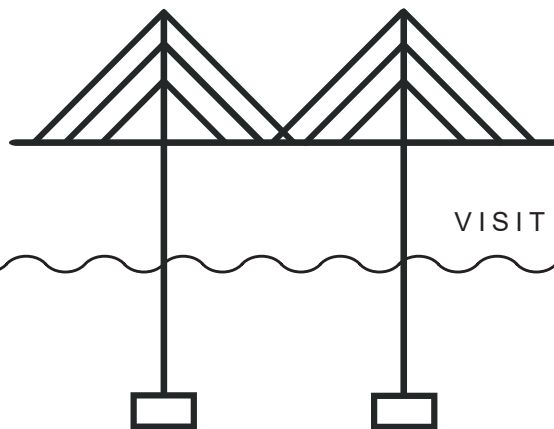
СЕОБЕ

СЛОБОДА

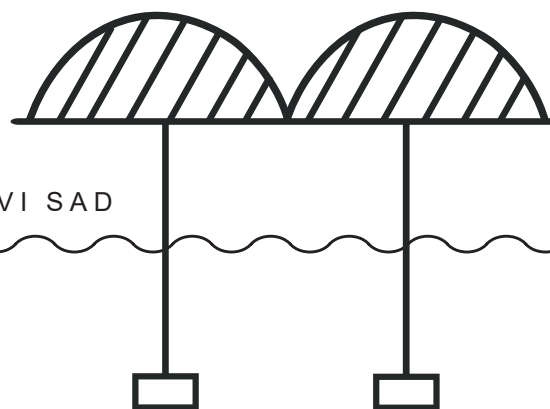
ПОЧЕТАК НОВОГ. САДА!

БУДУЋНОСТ
ЕВРОПЕ

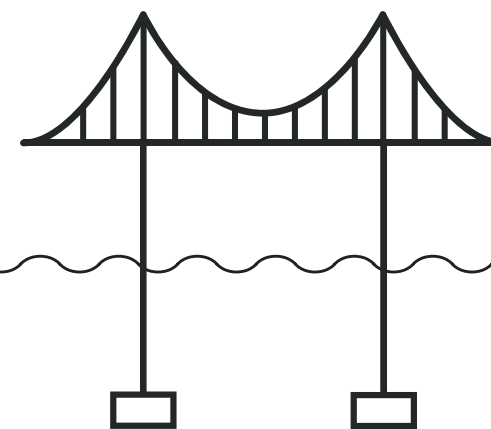
ХЕРОИНЕ

ЉУБАВ

ОТКРИЈМО НАШЕ БЛАГО

ТВРЂАВА
МИРАДУНАВСКО
МОРЕ**НАДА**

КУЛТУРА ЈЕ
НАЧИН ЖИВОТА

КАЛЕИДОСКОП
КУЛТУРЕДРУГА?
ЕВРОПА

VISIT NOVI SAD

ПОКРОВИТЕЉИ:

МЕДИЈСКИ ПАРТНЕРИ:

бечерње

НОВОСТИ

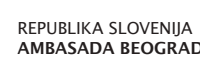
СПОНЗОРИ:

ПАРТНЕРИ:

МЕЂУНАРОДНИ ПАРТНЕРИ:

ГРАДОВИ ПАРТНЕРИ:

_ЕЛЕФСИНА
 _ЕШ
 _ГОЛВЕЈ
 _КАУНАС
 _ЛИНЦ
 _ЛЕУВАРДЕН
 _МАТЕРА
 _ОРХУС
 _ПЕЧУЈ
 _ПЛОВДИВ
 _РИЈЕКА
 _САН СЕБАСТИАН
 _ТЕМИШВАР
 _ВАЛЕТА
 _ВЕСПРЕМ

ПРОГРАМСКИ ПАРТНЕРИ:

_АКАДЕМИЈА ЗАБАВЕ И УМЕТНОСТИ О&М
 _АКАДЕМИЈА УМЕТНОСТИ УНИВЕРЗИТЕТА У НОВОМ САДУ
 _АКУД УНИВЕРЗИТЕТА У НОВОМ САДУ „СОЊА МАРИНКОВИЋ“
 _АНСАМБЛ НАРОДНИХ ИГАРА И ПЕСАМА „КОЛО“
 _АПСАРТ – ЦЕНТАР ЗА ПОЗОРИШНА ИСТРАЖИВАЊА
 _АРХИВ ВОЈВОДИНЕ
 _АСОЦИЈАЦИЈА „КУЛТУРАНОВА“
 _АСОЦИЈАЦИЈА ГИТАРИСТА ВОЈВОДИНЕ
 _БАЗА – ПЛАТФОРМА ЗА ПРОСТОРНЕ ПРАКСЕ

_ БЕОГРАДСКИ ЦЕНТАР ЗА ЉУДСКА ПРАВА
 _ BULEVAR BOOKS
 _ ВОЈВОЂАНСКИ СИМФОНИЈСКИ ОРКЕСТАР
 _ ВОКАЛНИ СТУДИО „ОРФЕЛИН“
 _ ГАЛЕРИЈА МАТИЦЕ СРПСКЕ
 _ ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА У НОВОМ САДУ
 _ ДЕЧЈЕ ПОЗОРИШТЕ „ЧАРАПА БУЛЕВАР“
 _ ДОМ КУЛТУРЕ „СТУДЕНТСКИ ГРАД“
 _ ДРУШТВО ГРУПНИХ АНАЛИТИЧАРА, БЕОГРАД
 _ ДРУШТВО КЊИЖЕВНИКА ВОЈВОДИНЕ
 _ ДУШАН ЈОВОВИЋ – ПР АГЕНЦИЈА ЗА ПРОДУЦЕНТСКЕ И ДРУГЕ ДЕЛАТНОСТИ
 _ ДРУШТВО НОВОСАДСКИХ КЊИЖЕВНИКА
 _ DOF PRODUCTION
 _ ЕВРОПСКИ ПАРЛАМЕНТ МЛАДИХ СРБИЈЕ
 _ ЕВРОПСКИ ПОКРЕТ НОВИ САД
 _ ЕКОЛОШКО-УМЕТНИЧКА КОМУНА „ПОРОДИЦА БИСТРИХ ПОТОКА“
 _ ЗАВОД ЗА КУЛТУРУ ВОЈВОЂАНСКИХ РУМУНА
 _ ЗЕЛЕНИ ФРОНТ
 _ ZENIT BOOKS
 _ ИЗДАВАЧКА КУЋА АГОРА
 _ ИЗДАВАЧКА КУЋА АКАДЕМСКА КЊИГА
 _ ИЗДАВАЧКА КУЋА ПРОМЕТЕЈ
 _ ИЗДАВАЧКИ ЗАВОД ФОРУМ
 _ ИЗДАВАЧКИ ЦЕНТАР БУЛЕВАР
 _ ИНК ФЕСТ
 _ ИНСТИТУТ ЗА ФИЛОЗОФИЈУ И ДРУШТВЕНУ ТЕОРИЈУ,
 _ РЕГИОНАЛНИ НАУЧНИ ЦЕНТАР – НОВИ САД
 _ ИНФРАСТРУКТУРА ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ АД
 _ ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ „СПОРТСКИ И ПОСЛОВНИ ЦЕНТАР ВОЈВОДИНЕ“ (СПЕНС)
 _ КРЕАТИВНА РАДИОНИЦА „БУНКЕР“
 _ КРЕАТИВНИ ЦЕНТАР „ВИГВАМ“
 _ КРЕАТИВНИ ЦЕНТАР ВО INSIDE
 _ КРЕАТИВНО АФИРМАТИВНА ОРГАНИЗАЦИЈА „ПАРНАС“
 _ КРЕАТИВНО-ЕДУКАТИВНИ ЦЕНТАР „АРТ БОКС“
 _ КРЕАТИВНО-ЕДУКАТИВНИ ЦЕНТАР „МУЗИЧКИ АТЕЉЕ“
 _ КУЛТУРНИ ЦЕНТАР „МЛАДОСТ“, ФУТОГ
 _ КУЛТУРНИ ЦЕНТАР ВОЈВОДИНЕ „МИЛОШ ЦРЊАНСКИ“
 _ КУЛТУРНИ ЦЕНТАР НОВОГ САДА
 _ КУЛТУРНИ ЦЕНТАР НОВОГ САДА / АМЕРИЧКИ КУТАК
 _ КУЛТУРНИ ЦЕНТАР РУМЕНКА
 _ „ЛАУРЕАТ“ ДОО ЗА МЕНАџМЕНТ И ЗАСТУПАЊЕ АУТОРА И ГЛУМАЦА
 _ МАФИН – ПРОИЗВОДЊА АУДИО-ВИЗУЕЛНИХ ПРОИЗВОДА
 _ МДМ ПРОДУКЦИЈА
 _ МУЗЕЈ ВОЈВОДИНЕ
 _ МУЗЕЈ ГРАДА НОВОГ САДА
 _ МУЗЕЈ САВРЕМЕНЕ УМЕТНОСТИ ВОЈВОДИНЕ
 _ МУЗИКОЛОШКИ ИНСТИТУТ САНУ
 _ МУЗИЧКО ОПЕРСКО ТЕАТАРСКА ОРГАНИЗАЦИЈА (МОТО)

_ МУЗИЧКО ПЛЕСНИ ТЕАТАР „ИСКРИЦЕ“
 _ МУЛТИМЕДИЈАЛНИ ЦЕНТАР „ЛЕД АРТ“
 _ НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У БЕОГРАДУ
 _ НАЦИОНАЛНА КОМОРА ЗА МОДУ СРБИЈЕ
 _ НИШКИ КУЛТУРНИ ЦЕНТАР
 _ НОВОСАДСКИ ДЕЧИЈИ КУЛТУРНИ ЦЕНТАР
 _ НОВОСАДСКИ ДУВАЧКИ КВИНТЕТ
 _ НОВОСАДСКИ САЈАМ
 _ НОВОСАДСКО ПОЗОРИШТЕ – ÚJVÍDÉKI SZÍNHÁZ
 _ НФЦ КИНО КЛУБ
 _ ОМЛАДИНА ЈАЗАС-А
 _ ОПЕНС – ОМЛАДИНСКА ПРЕСТОНИЦА ЕВРОПЕ НОВИ САД
 _ ОРКЕСТАР БЕЗ ГРАНИЦА (NO BORDERS ORCHESTRA)
 _ ПОЗОРИШТЕ МЛАДИХ НОВИ САД
 _ ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У НОВОМ САДУ
 _ РЕГИОНАЛНИ ИНФО ЦЕНТАР
 _ РЕЉА ДРАЖИЋ ПРЕДУЗЕТНИК, ФУТУРА-ПУБЛИКАЦИЈЕ
 _ РОМСКО УДРУЖЕЊЕ „КАРЛОВАЧКЕ ЗОРЕ“
 _ САВЕЗ УДРУЖЕЊА ЛИКОВНИХ УМЕТНИКА ВОЈВОДИНЕ (СУЛУВ)
 _ САВЕЗ ФЕМИНИСТИЧКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА „(РЕ)КОНЕКЦИЈА“
 _ СВЕТСКА ТАМБУРАШКА АСОЦИЈАЦИЈА
 _ СПОМЕН-ЗБИРКА ПАВЛА БЕЉАНСКОГ
 _ СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
 _ СТЕРИЈИНО ПОЗОРЈЕ
 _ СТУДЕНТСКИ КУЛТУРНИ ЦЕНТАР НОВИ САД
 _ СТУДИО М
 _ УДРУЖЕЊЕ NEW ENTERTAINMENT
 _ УДРУЖЕЊЕ „МАРКСЕНИК“
 _ УДРУЖЕЊЕ „АРКА“
 _ УДРУЖЕЊЕ „ВОЈВОДИНА ОМЛАДИНСКИ КЛУБ“
 _ УДРУЖЕЊЕ „ВООЗ“
 _ УДРУЖЕЊЕ „ГРУВ“
 _ УДРУЖЕЊЕ „ЕУСТАХИЈА“
 _ УДРУЖЕЊЕ „ИНЖЕЊЕРИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ“
 _ УДРУЖЕЊЕ „КАРКАТАГ“
 _ УДРУЖЕЊЕ „КРОКОДИЛ“
 _ УДРУЖЕЊЕ „МРАЧНА КОМОРА“
 _ УДРУЖЕЊЕ „НОВО КУЛТУРНО НАСЕЉЕ“
 _ УДРУЖЕЊЕ „ПЕР.АРТ“
 _ УДРУЖЕЊЕ „РЕКА“
 _ УДРУЖЕЊЕ „РИНГ РИНГ“
 _ УДРУЖЕЊЕ „СНАГА ПОРОДИЦЕ“
 _ УДРУЖЕЊЕ „ЧЕШКА БЕСЕДА“
 _ УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАНА „ХОРЗ“
 _ УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАНА „ГОРГОНЕ“
 _ УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАНА „ЕУФОНИЈА“
 _ УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАНА „ЖИВОТ КАО ИНСПИРАЦИЈА“
 _ УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАНА „КРЕАТИВНИ ПОГОН“

_УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАНА „М-АРТ”
 _УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАНА „НОВИ ТВРЂАВА ТЕАТАР”
 _УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАНА „ОФ НОВИ САД”
 _УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАНА „ПРЕЛОМ”
 _УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАНА „РЕАКТОР”
 _УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАНА „ТАЈЈ”
 _УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАНА „ТЕРАФОРМИНГ ЈУГ”
 _УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАНА „ЦМОК”
 _УДРУЖЕЊЕ ЗА ВИДЕО УМЕТНОСТ „ВИДЕОМЕДЕЈА”
 _УДРУЖЕЊЕ ЗА ПРОМОЦИЈУ САВРЕМЕНЕ УМЕТНИЧКЕ МУЗИКЕ „НОВЕ УШИ”
 _УДРУЖЕЊЕ ЗА РАЗВОЈ УМЕТНОСТИ И КУЛТУРЕ CULTCRAVE
 _УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА „СЕНИОРИ”
 _УДРУЖЕЊЕ СТУДЕНАТА УМЕТНИЧКИХ ДЕЛАТНОСТИ „23”
 _УДРУЖЕЊЕ УМЕТНИКА „ВИСОКО Ц”
 _УМЕТНИЧКО УДРУЖЕЊЕ „АРТФРАКЦИЈА”
 _УСТАНОВА ЗА ИЗРАДУ ТАПИСЕРИЈА „АТЕЉЕ 61”
 _ФАКУЛТЕТ ТЕХНИЧКИХ НАУКА УНИВЕРЗИТЕТА У НОВОМ САДУ
 _ФИЛМСКИ ФЕСТИВАЛ СЛОБОДНА ЗОНА
 _ФОНД ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ВОКАЛНЕ УМЕТНОСТИ МЛАДИХ „МЕЛАНИЈЕ
 БУГАРИНОВИЋ И КЋЕРКЕ МИРЈАНЕ КАЛИНОВИЋ-КАЛИН”
 _ФОНДАЦИЈА „КОНРАД АДЕНАУЕР”
 _ФОНДАЦИЈА „СПОМЕН-ДОМ БАНА ЈОСИПА ЈЕЛАЧИЋА”
 _ФОНДАЦИЈА ЗА РАЗВОЈ КУЛТУРЕ И СТВАРАЛАШТВА ДЕЦЕ
 И ОМЛАДИНЕ COOLIST
 _ХОР „КРАЉИЦА МАРИЈА”
 _HEROR MEDIA PONT
 _ЦЕНТАР ЗА ИСТРАЖИВАЊЕ И ЕДУКАЦИЈУ О ХОЛОКАУСТУ (ЦИЕХ)
 _ЦЕНТАР ЗА ЛИКОВНО ВАСПИТАЊЕ ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ ВОЈВОДИНЕ
 _ЦЕНТАР ЗА ОДРЖИВИ УРБАНИ РАЗВОЈ И КУЛТУРУ „СТРУКТУРА”
 _ЦЕНТАР ЗА ОЧУВАЊЕ ТРАДИЦИЈЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ МУЛТИКУЛТУРАЛНОГ
 ДРУШТВА И ЖЕНСКОГ СТВАРАЛАШТВА „ИНТЕГРА 21”
 _ЦЕНТАР ЗА ПРОМОЦИЈУ НАУКЕ (ЦПН)
 _ЦЕНТАР САВРЕМЕНЕ УМЕТНИЧКЕ ПРОДУКЦИЈЕ VIVA DANCE ACADEMY
 _ЦЕНТАР ТАМБУРАШКЕ КУЛТУРЕ – НОВИ САД
 _ШКОЛА ГЛУМЕ И ЈАВНОГ НАСТУПА „ШМИРАНТИ”
 _ШКОЛА МЈУЗИКЛА „ПОЗОРИШТАНЦИ”
 _ШОСО „МИЛАН ПЕТРОВИЋ”